

לפני כשנה נערך מטעם אוניברסיטת תל-אביב סקר תעסוקה במקצועות הפיסיקה. תוצאותיו מבליטות את המחסור הגדול בפיסיקאים בארץ, וחשבנו לנכון להביאו בפני ציבור מורי הפיסיקה.

סקר תעסוקה במקצועות הפיסיקה

היחידה להכוון תעסוקתי באוניברסיטת תל-אביב אוספת מידע על מקומות תעסוקה פוטנציאלים לבוגרי האוניברסיטה. במהלך עבודתנו השוטפת הבחנו בעליה בביקוש לבוגרי פיסיקה, ובמפגשים עם מעסיקים הסתבר שהאוניברסיטאות בישראל אינן מצליחות לספק ביקוש זה. במטרה לבדוק אם זוהי מגמה קבועה או תופעה חולפת ערכנו את סקר התעסוקה שממצאיו מובאים בזה.

השאלונים נשלחו למפעלים מענפי המשק השונים שמתוך עיסוקיהם סביר היה שיעסיקו גם פיסיקאים. נשלחו 140 שאלונים, התקבלו 37 תשובות חיוביות (כלומר שמעסיקים פיסיקאים) ו-9 תשובות שליליות.

המעסיקים התבקשו לפרט את הצעות התעסוקה המיידיות לבוגרי פיסיקה, ואת תחזית הביקוש לסווח של 3-4 שנים, לפי רמות התואר הנרכשות באוניברסיטה. והרי סיכום הממצאים:

כללי בלי פרוט תואר	כללי פרוט תואר I או II	תואר שלישי	תואר שני	תואר ראשון	תואר מבוקש סווח הזמן
	51-56	8	42	63-69	ביקוש מידי
** 224-227	38-39	10-12	27	* 87	ביקוש עתידי בטווח של 3-4 שנים

הערות

* בחלקם הגדול המפעלים דווחו שיזדקקו בכל שנה למספר הפיסיקאים שדווח עליהם.
** חלק מהמפעלים, כרפאל, משרד הבטחון, עתיר פ"ת, לא ציינו פירוט מספרי, כי אם תשובה חיובית. כך שלמעשה הביקוש רב עוד יותר.

המימצאים מדהימים בגודלם; אם נסכם בלי להבחין בין רמות התואר, הרי לפי נתוני 1983 יש צורך של 162 עד 173 פסיקאים מיד ובטווח של 3-4 שנים צורך בין 379 ל-385 איש.

הביקוש הפתיע בממדיו, ולפי הנתונים על מספר הסטודנטים בישראל הלומדים בחוג לפסיקה נראה שנוצר מחסור חמור בפסיקאים.

המעסיקים שענו על השאלונים ציינו תחומי התמחות שלדעתם רצוי להוסיף לתוכנית הלימודים. חלק מהנושאים כבר נלמד - כמו אלקטרוניקה, אלקטרו-אופטיקה ומגנטיות, וחלקם יש מקום לשקול הוספתם לנושאי הלימוד תוך הגברת הישומיות המוקנית באוניברסיטה.

משיחות עם סטודנטים ועם תלמידים בתיכון עולה כי אין מספיק מודעות לגבי מקצוע הפסיקה, הן בבתי-ספר תיכוניים בבחירת מגמה, והן כמקצוע בחירה ראשון בהרשמה לאוניברסיטה. בקרב מועמדים לאוניברסיטה, גם אלה השוקלים לימודים במקצועות מדעי הטבע, נמנעים מבחירה בפסיקה מהיותו נתפס כמקצוע פחות מעשי בהשוואה למקצועות ההנדסה או מדעי המחשב.

לפיכך מומלץ להשקיע מאמץ הסברתי בקרב בני נוער בגיל תיכון, בקרב משוחררי צה"ל, ובין מועמדים ללימודים באוניברסיטה.

יש לתרום לשיפור ההוראה בתיכון ולפעול להגברת הבחירה בפסיקה כמקצוע לימודים לבגרות, מאחר ואי-בחירה בנושא בביה"ס התיכון סוגר אופציות עתידיות לנוער כבר מגיל צעיר.

חייבים להקנות למקצוע גיוון יישומי, יש לשקול שילוב של לימודים ועבודה מעשית, או המרה של שיעורים באוניברסיטה בעבודה מעשית בתעשייה, ולפרסם עובדות אלה בקרב מועמדים ללימודים באוניברסיטה.

יש לנצל את נכונותם של חלק מהעונים על השאלון לתרום וליעץ, ולשקול שילובם כגוף מסייע לסגל ההוראה בקולטה, וכחונכים לסטודנטים בפרוייקטים במפעליהם.